

Utlåtande 2014:8 RI (Dnr 335-524/2013)

Ett "Demokratins torg" på Ragnar Östbergs Plan

Motion (2013:30) av Mats Berglund (MP)

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Motion (2013:30) av Mats Berglund (MP) om ett "Demokratins torg" på Ragnar Östbergs Plan anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Sten Nordin anför följande.

Ärendet

Mats Berglund (MP) har i en motion till kommunfullmäktige föreslagit att en del av Ragnar Östbergs Plan iordningställs för att möjliggöra för små och mellanstora demonstrationer. Motionären önskar även att någon form av väderskydd anordnas och att en estrad eller scen uppförs så politiska appeller kan genomföras.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, fastighetsnämnden, kulturnämnden, trafik- och renhållningsnämnden, och Polismyndigheten i Stockholms län.

Stadsledningskontoret anser att platsen (Ragnar Östbergs Plan) idag redan är välutnyttjad och det skulle vara säkerhetsmässigt svårt att inrymma ytterligare aktiviteter på den begränsade ytan.

Fastighetsnämnden anser inte att Ragnar Österbergs Plan är lämplig enligt motionärens förslag.

Kulturnämnden anser att det vore bra med en utredning i frågan, i syfte att ta fram närmare information om hur platserna norr och väster om Stadshuset används idag.

Trafik- och renhållningsnämnden anser att konstruktioner som bryter siktlinjer och avskärmar ytorna runt Stadshuset bör undvikas. Vidare poängteras vikten av att hänsyn ska tas till den trädallé som återfinns på Stadshusets västra sida vid Ragnar Östbergs Plan.

Polismyndigheten i Stockholms län har inte något att erinra mot förslaget.

Mina synpunkter

Stockholms stadshus är en viktig del av både vår demokratiska och kulturella historia. Stadshuset, som är en av staden mest besökta byggnader, har under sin tid blivit ett landmärke för Stockholm och en symbol för hela Sverige.

Ragnar Östbergs plan är uppkallad efter Stadshuset arkitekt som planerade byggandet av vårt kulturarv in i minsta detalj - både in och utvändigt. Att ta bort platsens nuvarande grönområde, bänkar och papperskorgar till förmån för en scen och väderskydd enligt motionärens förslag är att kraftigt inkräkta på det arbete som gjorts av Ragnar Östberg.

Jag vill också understryka de remissinstanser som lyft fram att Ragnar Östbergs Plans i dag är ett välutnyttjat område. Via Ragnar Östbergs Plan anländer regelbundet viktiga leveranser för större evenemang, färdtjänst och diplomatkårar. Entrén har också betydelse för de personer som kräver extra assistans att ta sig in i huset.

Jag instämmer i att det är angeläget att såväl enskilda som grupper från allmänheten ges tillfälle till demonstrationer och opinionsyttringar innan fullmäktige går till beslut. I likhet med flera av remissinstanserna anser jag inte att Ragnar Östbergs Plan är en lämplig plats för detta. Den nuvarande platsen på Hantverkargatan som finns till förfogande för detta ändamål är betydligt bättre lämpad.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Motion (2013:30) av Mats Berglund (MP) om ett "Demokratins torg" på Ragnar Östberg Plan.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarrådet Daniel Helldén (MP) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. att utreda frågan kring demokratins torg, i syfte att ta fram närmare information om hur platserna norr och väster om Stadshuset används idag,
2. att därutöver bifalla motionen,
3. att därutöver anföra följande

Kulturförvaltningen har i sitt yttrande påpekat att det ibland sker demonstrationer vid stadshuset som då kan samla flera hundra personer. Ytorna längs Hantverkargatan och utanför entrén vid Ragnar Östbergs plan är idag inte helt lämpade för sådana sammankomster. Bland annat bör platserna kunna utvecklas för att säkerställa trygga möten mellan allmänheten och ansvariga politiker till exempel för dialog eller för att överlämna listor över namnsamlingar och liknande.

Vi vill därför att en utredning ser över stadshusets kulturhistoriska värden, platsen som nationellt besöksmål samt de demokratiska och symboliska värden som ryms i stadshuset.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Motion (2013:30) av Mats Berglund (MP) om ett ”Demokratins torg” på Ragnar Östbergs Plan anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Stockholm den 15 januari 2014

På kommunstyrelsens vägnar:
STEN NORDIN

Ulrika Gunnarsson

Reservation anfördes av Åsa Jernberg och Stefan Nilsson (båda MP) med hänvisning till reservationen av (MP) i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av Ann-Margarethe Livh (V) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Delvis bifalla motionen
2. Samt att därutöver anföra

Vi delar motionärens synpunkter om behovet av en bra mötesplats mellan politiken och medborgarna men är inte helt säkra på att entrén vid Ragnar Östbergs plan är den optimala platsen för detta. Platsen bör kunna utvecklas för att säkerställa trygga möten mellan allmänheten och ansvariga politiker vid exempelvis överlämnande av protestlistor eller namninsamlingar varför vi gärna ser att man utreder frågan enligt motionärens riktlinjer.

Remissammanställning

Ärendet

Mats Berglund (MP) har i en motion till kommunfullmäktige föreslagit att en del av Ragnar Östbergs plan iordningsställs för att möjliggöra för små och mellanstora demonstrationer som här ska kunna ske tryggt och säkert. Motionären önskar även att någon form av väderskydd anordnas och att en estrad eller scen uppförs så politiska appeller kan genomföras. Därtill ska platsen ge möjlighet för utfrågningar samt överlämningar av namninsamlingar, kravlistor och liknande.

Motionären hemställer till kommunfullmäktige att utreda och skapa ett ”Demokratins torg” på lämplig plats i direkt anslutning till Stadshuset där stockholmarna på ett tryggt och tillgängligt sätt kan möta de folkvalda politikerna.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, fastighetsnämnden, kulturnämnden, trafik- och renhållningsnämnden, och Polismyndigheten i Stockholms län.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 27 maj 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Entrén vid Ragnar Östbergs plan används idag som allmänhetens entré vid möten med stadshusets tjänstemän och politiker. Stadshuset har idag cirka 200 evenemang per år och den föreslagna platsen används till stor del som varu-mottagning för evenemangs-utrustning som scen-, ljud- och ljusanläggningar. Ragnar Östbergs plan har även parkerings-platser för bilburna besökare med funktionshinder samt är den naturliga entrén för färdtjänst samt diplomatkår.

Kontoret förstår väl värdet av möjligheten för såväl enskilda som grupper från allmänheten att ges möjlighet att demon-strera för sin sak innan de folkvalda går till beslut, men anser inte att Ragnar Östbergs plan är lämplig. Detta då platsen idag redan är välutnyttjad och det skulle vara säkerhetsmässigt svårt att inrymma ytterligare aktiviteter på den begränsade ytan. På grund av Stadshuset läge ser kontoret inga andra ytor i direkt anslutning som motionären önskat.

Motion (2013:30) av Mats Berglund (MP) om ett ”Demokratins torg” på Ragnar Östbergs plan anses besvarad med hänvisning till vad som sagts i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Fastighetsnämnden

Fastighetsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 21 maj 2013 att överlämna fastighetskontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av Jakob Dalunde m.fl. (MP), *bilaga 1*.

Fastighetskontorets tjänsteutlåtande från den 15 april 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Entrén vid Ragnar Österbergs plan används idag som allmänhetens entré vid möten med stadshusets tjänstemän och politiker. Stadshuset har idag cirka 200 evenemang per år och den föreslagna platsen används till stor del som varumottagning för evenemangsutrustning som scen-, ljud- och ljusanläggningar. Ragnar Österbergs plan är även mottagningsplats för bilburna besökare med funktionshinder med p-platser samt den naturliga entrén för färdtjänst samt diplomatkår. Kontoret förstår väl värdet av möjligheten för såväl enskilda som grupper från allmänheten att ges möjlighet att demonstrera för sin sak innan de folkvalda går till beslut, men anser inte att Ragnar Österbergs plan är lämplig enligt motionärens förslag. Detta då platsen idag redan utnyttjas mycket och det skulle vara säkerhetsmässigt svårt att samsa ytterligare aktiviteter på den begränsade ytan.

Kulturnämnden

Kulturnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 11 juni 2013 att godkänna och överlämna Stadsarkivets och kulturförvaltningens gemensamma tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av Monika Lindh m.fl. (S), Mats Berglund (MP) och Ann Mari Engel (V), *bilaga 1*.

Stadsarkivet och kulturförvaltningens gemensamma tjänsteutlåtande daterat den 22 maj 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Kulturförvaltningen anser att det vore bra med en utredning i frågan, i syfte att ta fram närmare information om hur platserna norr och väster om Stadshuset används idag.

Vidare vore det värdefullt med Stadshusets bedömning av behoven när det gäller demonstrationer och möten mellan politiker och medborgare. Förvaltningen föreslår att en sådan utredning tar fasta på anläggningens kulturhistoriska värden, platsen som nationellt besöksmål samt de demokratiska och symboliska värden som ryms här. Stockholms stadsarkiv ansluter sig till kulturförvaltningens utlåtande.

Trafik- och renhållningsnämnden

Trafik- och renhållningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 13 juni 2013 att överlämna trafikkontorets tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservation anfördes av Martin Hansson m.fl. (MP), *bilaga 1*.

Trafikkontorets tjänsteutlåtande daterat den 13 maj 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Kontoret bedömer att Ragnar Östbergs plan inte är bäst lämpad ur ett trafikperspektiv. Platsen används för angöring till Stadshuset. I princip all lastning och lossning sker från Ragnar Östbergs plan, både för Stadshusets egen verksamhet och för de evenemang som äger rum i fastigheten. Även angöring för bilburna personer med funktionsnedsättning sker från Ragnar Östbergs plan. Transporthissar och liknande infrastruktur nås från denna del av fastigheten. Lastfordon och viss annan trafik kan ibland ha svårt att vända på vändplanen på Ragnar Östbergs plan redan idag. Denna yta bör därför inte göras mindre tillgänglig än vad den är idag.

Gestaltningmässigt har Ragnar Östbergs plan idag en mycket tydlig form och är en viktig del i gångstråket Stadshusbron - Norr Mälarstrand. Konstruktioner som bryter siktlinjer mot till exempel Riddarfjärden och avskärmar ytorna runt Stadshuset bör därför undvikas. Kontoret vill också framhålla vikten av att hänsyn tas till den trädallé som återfinns på Stadshusets västra sida vid Ragnar Östbergs plan.

Sammantaget bedömer kontoret att den nuvarande platsen, på Hantverkargatan, är bättre lämpad för demonstrationer och opinionsyttringar. Ska alternativ prövas är borgargården att föredra framför Ragnar Östbergs plan ur både trafik- och gestaltningssynpunkt.

Polismyndigheten i Stockholms län

Polismyndigheten i Stockholms läns yttrande daterat den 7 juni 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Polismyndigheten har inget att erinra mot förslaget.

Polismyndigheten vill påpeka att även om det iordningställs en särskild demonstrationsplats så erfordras tillstånd för demonstrationer enligt ordningslagen. Polismyndigheten anser att platsen bör iordningställas så att demonstranterna inte hindrar in- och utpasserande personer till Stadshuset.

Reservationer m.m.

Fastighetsnämnden

Reservation anfördes av Jakop Dalunde m.fl. (MP) enligt följande.

1. Att tillstyrka motionen
2. Att därutöver anföra följande

Om man utgår ifrån den nuvarande utformningen av Ragnar Östbergs plan och området runt stadshuset, så har vi förståelse för att kontoret i sitt svar skriver att det är säkerhetsmässigt svårt att låta ett "demokratins torg" samsas med de övriga verksamheter i och kring Stadshuset.

Vi menar dock att frågan borde ses ur ett vidare perspektiv. Det är ett helt nödvändigt inslag i demokratin att medborgarna ges utrymme till manifesterasina åsikter inför beslutande församlingar, genom exempelvis en demonstration. Vi bör inte bara förhålla oss till hur de nuvarande ramarna begränsar oss, utan även se hur vi kan förändra ramarna.

Vi vill se en bredare utredning om hur man på sikt skulle kunna utveckla det offentliga rummet kring Hantverkargatans ände, Stadshuset och hela Serafimerområdet. Dels utifrån motionens demokratiska perspektiv - men även för att göra grönytorerna och de vackra miljöerna mer tillgängliga. Exempelvis skulle parken längs kanalen utvecklas och stråket mot Tegelbacken göras mer attraktivt.

Vi tillstyrker därför motionen.

Kulturnämnden

Reservation anfördes av Monika Lindh m.fl. (S), Mats Berglund (MP) och Ann Mari Engel (V) enligt följande

Att godkänna kulturförvaltningens förslag till beslut,
Att därutöver bifalla motionen, samt
Att anföra följande:

Som kulturförvaltningen påpekar så sker ibland demonstrationer vid Stadshuset som då kan samla flera hundra personer. Ytor längs Hantverkargatan och utanför entrén vid Ragnar Östbergs plan är dock idag inte helt lämpade för att sådana sammankomster. Bland annat bör platserna kunna utvecklas för att säkerställa trygga möten mellan allmänheten och ansvariga politiker, t.ex. för dialog eller för att överlämna listor över namninsamlingar och liknande.

Vi ansluter oss därför till kulturförvaltningens önskan om en utredning i frågan enligt kulturförvaltningens och motionärens riktlinjer.

Trafik- och renhållningsnämnden

Reservation anfördes av Martin Hansson m.fl. (MP) enligt följande.

1. Att bifalla motionen.
2. Att därutöver anföras följande:

Ibland sker demonstrationer vid Stadshuset som då kan samla flera hundra personer. Ytorna längs Hantverkargatan och utanför entrén vid Ragnar Östbergs plan, där dessa demonstrationer idag oftast samlas, är dock idag inte helt lämpade för sådana sammankomster. Bland annat bör platserna kunna utvecklas för att säkerställa trygga möten mellan allmänheten och ansvariga politiker, t.ex. för dialog eller för att överlämna listor över namnsamlingar och liknande.

Trafikkontoret anför flera intressanta aspekter kring logistik, siktlinjer och trafikmiljö, vilka alla bör beaktas i en fortsatt utredning och i skapandet av ett "demokratins torg" i anslutning till Stadshuset. Kontorets synpunkter kring vilken plats som bör väljas för att utveckla till en bättre och tryggare demonstrations- och mötesplats bör förmedlas vidare till utredningen. Som kontoret anför är kulturmiljövärdena höga på platsen, varför även Kulturförvaltningens mycket positiva svar på remissen bör vägas in i den framtida processen.

2013:30

**Motion av Motion av Mats Berglund (MP) om ett
”Demokratins torg” på Ragnar Östbergs plan**

Dnr 335-524/2013

Det händer alltsomoftast att medborgare knorrar över något beslut som fattats, eller står i begrepp att fattas, av de folkvalda. Sådant missnöje föranleder inte sällan folksamlingar och demonstrationer i anslutning till Stadshuset. Några gånger samlas människor utanför stora porten vid Hantverkargatan, andra gånger har man gått in på borggården, men vanligast är att man som kommunfullmäktigeledamot blir uppvaktad på vägen in genom entrén vid Ragnar Östbergs plan.

Stadshuset är byggt som en borg med en mycket sluten fasad. Det finns ingen naturlig ingång annat än stora festentrén från borggården in till Blå hallen. Men var ska demonstranterna stå?

Vi folkvalda har ett mycket stort ansvar gentemot de som valt oss. Vi har en uppgift att lyssna på, tala till och utbyta tankar med stockholmarna. Demonstrationsfriheten är central i varje demokrati. Men det är en frihet och rättighet som också måste åtföljas av att beslutsfattarna aktivt lyssnar på demonstranterna. Det är något vi behöver bli bättre på i Stockholms kommunfullmäktige.

Jag föreslår därför att vi iordningsställer en plats i direkt anslutning till Stadshuset där små och mellanstora demonstrationer och folkliga opinionsyttringar på ett tryggt och säkert sätt kan framföras. Ragnar Östbergs plan är troligtvis den bäst lämpade platsen för att göras om till ett ”Demokratins torg”.

Idag är dock Ragnar Östbergs plan inte alls lämplig som demonstrationsplats eller mötesplats. Utrymmet är litet och bänkar, buskar och papperskorgar står i vägen. Det är svårt att samlas på ett organiserat sätt. Det

lätt blir trängsel närmast entrén till Stadshuset. Säkerheten på platsen är svårhanterlig, inte minst om demonstranterna vill möta ansvariga politiker. Om Ragnar Östbergs plan väljs för ändamålet bör därför parkeringsplatsen minskas och någon form av väderskydd anordnas. En estrad eller scen bör uppföras för politiska appeller och liknande. Det bör också finnas möjlighet att på ett tryggt och tillgängligt sätt möta ansvariga politiker på platsen för utfrågningar eller överlämnande av namninsamlingar, kravlistor och liknande. Utformningen av platsen bör självklart göras i samråd med polis och brandmyndighet för att säkerställa säkerheten på platsen.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår jag att kommunfullmäktige beslutar:
att utreda och skapa ett "Demokratins torg" enligt ovan på lämplig plats i direkt anslutning till Stadshuset där Stockholmarna på ett tryggt och tillgängligt sätt kan möta de folkvalda politikerna.

Stockholm 27 mars 2013

Mats Berglund